

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА

THE DIRECTIONS FOR IMPROVING THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF THE PROSECUTOR'S ACTIVITY

Шапошник А.С., аспірант кафедри адміністративного, господарського права та фінансово економічної безпеки

Навчально-науковий інститут права Сумського державного університету

У статті зроблено висновок, що за новим законодавством про прокуратуру, функції прокуратури спрямовані на поступове реалізування моделі прокуратури, яка повинна бути частиною системи правосуддя з певною автономією. У статті зазначається, що для повноцінного функціонування такої моделі прокуратури в Україні потрібно вирішити кілька взаємопов'язаних завдань. По-перше, необхідно скласти перелік функцій прокуратури, який не протирічить сутності судової влади – здійсненню правосуддя. Для цього потрібно обмежити функції прокуратури лише тими, які передбачені статтею 131⁻¹ Конституції України, за винятком функції нагляду за негласними та іншими слідчими та розшуковими діями правоохоронних органів.

У статті досліджуються критерії та проблеми оцінки ефективності здійснення прокурором своїх повноважень у кримінальному провадженні та наголошується, що запровадження електронного кримінального провадження в нинішніх умовах не просто перспективний, а необхідний напрям подолання протидії кримінальному переслідуванню, зумовлений застарілістю, низькою технологічністю, бюрократією та неефективністю вітчизняного кримінального переслідування. Тому зроблено висновок про доцільність обрання ЄРДР основою для створення сучасної системи електронного кримінального судочинства.

На підставі проведеного дослідження у статті доведено правильність прагнення законодавця до кардинальної зміни акцентів в діяльності прокуратури як державного органу і обмеження кола завдань прокуратури до підтримання державного обвинувачення, процесуального керівництва та судового представництва інтересів держави у виняткових випадках. Також було вказано на доцільність оптимізації завдань прокуратури, вилучення функцій нагляду за додержанням та застосуванням законів та надання пріоритету функціям, що забезпечують правозахисну спрямованість її діяльності.

Ключові слова: прокурор, прокуратура, органи прокуратури, діяльність прокурора, ефективність прокурора, критерії ефективності діяльності прокурора.

In the article, it is concluded that the functions of the prosecutor's office under the newly amended legislation on the prosecutor's office are aimed at gradually implementing a model of the prosecutor's office that involves its belonging to the judicial system with certain autonomy. The article states that the functioning of such a model of the prosecutor's office in Ukraine requires the solution of several interrelated tasks. Firstly, it is necessary to formulate a list of prosecutor's office functions that do not contradict the essence of the judicial power – the administration of justice. To achieve this, it is necessary to limit the functions of the prosecutor's office only to those provided for in Article 131⁻¹ of the Constitution of Ukraine, with the exception of the function of supervising covert investigative and other search actions of law enforcement agencies.

The article examines the criteria and problems of assessing the effectiveness of the prosecutor's exercise of his powers in criminal proceedings and emphasizes that the introduction of electronic criminal proceedings in the current conditions is not just promising, but a necessary direction to overcome opposition to criminal prosecution, due to obsolescence, low technology, bureaucracy and inefficiency of domestic criminal prosecution. Therefore, it was concluded that it is appropriate to choose the Unified Register of Pretrial Investigations as the basis for creating a modern system of electronic criminal justice.

In summary, the article argues that the legislature's aim to fundamentally shift the focus of the prosecutor's office and narrow its scope to supporting state prosecution, procedural guidance, and representing the state's interests in exceptional cases is justified based on the research conducted. Additionally, it suggests that optimizing the prosecutor's tasks by removing the function of overseeing compliance with and enforcement of laws and prioritizing functions that ensure a focus on protecting rights in the prosecutor's activities would be appropriate.

Key words: prosecutor, prosecutor's office, prosecutor's office, prosecutor's activity, prosecutor's effectiveness, criteria for prosecutor's effectiveness.

Постановка проблеми. Важливим аспектом розбудови України, як правової держави, яка обрала стратегічний курс на вступ до Європейського Союзу та НАТО є реформування органів прокуратури України. В Україні діють декілька документів, які містять засади стратегічного удосконалення діяльності публічної влади, що стосуються правоохоронних органів. До них можна віднести: Стратегію розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ, Стратегію національної безпеки України, Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України, Стратегію реформування державного управління України, План заходів з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини, Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020», Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки, Стратегію розвитку прокуратури на 2021–2023 роки тощо. Однак, жоден із цих програмних документів не містить повноцінної доктрини, концепції чи ідеї, а також сукупності заходів, які стосувалися б реформування правоохоронної сфери загалом у її сукупності, а також органів прокуратури зокрема [1, с. 217–218].

Як зазначає І.М. Козьяков, у процесі реформування органів прокуратури України, наближення їх діяльності до європейських стандартів постає потреба покращення ефективності та результативності діяльності прокурорів [2, с. 23–33]. Це можна досягти формуванням висококваліфікованого кадрового складу та організації їхньої роботи відповідно до сучасних правових принципів і процедур, а також застосуванням кращих європейських практик у менеджменті прокуратури. Успішне втілення реформи прокуратури в Україні вимагає ефективної системи управління організаційним розвитком, що включає комплекс заходів із організації та управління. Ці заходи мають бути спрямовані на втілення значних перетворень у системі прокуратури та включати створення нових процесів організаційного управління та прийняття стратегічних рішень щодо функцій, повноважень, структури, кадрового складу тощо.

Аналіз останніх досліджень. Вивченню правового регулювання діяльності прокурора як державного обвинувача та питанням реформування органів прокуратури, підвищенню ефективності роботи прокуратури присвячували досліджені нами праці такі науковці, як І.М. Козьякова,

О.А. Крючкова, О.М. Мудрова, В.О. Середас, О.Ф. Смирнова та інших.

Мета дослідження. На сучасному етапі перетворень у політичній, економічній та соціальній сферах, органи прокуратури зазнають процесу реформування, що проявляється у нових підходах до організаційно-правового забезпечення прокурорської діяльності та удосконаленні законодавства. Перед реформуванням прокуратури наразі висунуті складні завдання, успіх у вирішенні яких залежить від удосконалення її правової регламентації. Тому за мету поставлено дослідження напрямів законодавчого удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності прокурора як державного обвинувача в Україні.

Виклад основного матеріалу. Щодо оптимізації організації роботи прокуратури, наприклад, вчений В.Ф. Крюков пропонує ряд важливих заходів. Їх шляхи включають поліпшення організації прокурорської діяльності в центрі та на місцях, використання більш ефективних методів здійснення прокурорського нагляду за додержанням законів органами досудового розслідування, впровадження практичних рекомендацій на основі теоретичних розробок з актуальних та складних проблем участі прокурора у кримінальному судочинстві та вдосконалення законодавства, яке регулює прокурорський нагляд [3, с. 224].

Після змін до Конституції України в 2016 році, прокуратура має спрямування на поступову реалізацію моделі, в якій вона є частиною системи правосуддя з певною автономією. Проте, щоб функціонування такої моделі було повністю можливим, необхідно розв'язати кілька взаємопов'язаних завдань. По-перше, потрібно сформулювати перелік функцій прокуратури, які не суперечать сутності судової влади – здійсненню правосуддя. Це передбачає обмеження функцій прокуратури лише тими, які встановлені статтею 131¹ Конституції України, за винятком функцій нагляду за негласними та іншими слідчими та розшуковими діями органів правопорядку, такі як: підтримання публічного обвинувачення в суді, організація і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення інших питань під час кримінального провадження відповідно до закону та представництво інтересів держави в суді у виключних випадках та в порядку, що визначені законом [4].

Разом з тим, обмеження функцій прокуратури тільки тими, які не суперечать сутності судової влади, забезпечує високий рівень правосвідомості та ефективності функціонування системи правоохоронних органів, що дозволить виключити функцію нагляду за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку з переліку функцій прокуратури [5, с. 113–114].

Звертаючи увагу на проблематику удосконалення законодавчого регулювання діяльності прокурора у кримінальному процесі, зупинимося на окремих законодавчих пропозиціях вчених.

Варто зауважити, що пунктом 7 частини 2 статті 36 Кримінального процесуального кодексу України законодавець надав прокурору право скасовувати незаконні та необґрунтовані постанови слідчих. Проте законодавець не надав прокурору права на прийняття власного рішення (постанови) замість скасованого. Вищезазначений вчений пропонує виключити цю прогаліну статті 36 КПК України шляхом внесення змін до законодавства. Крім того, треба розглянути можливість позбавлення прокурора права на закриття кримінальних проваджень з nereабілітуючих підстав, оскільки це одна з форм вирішення справи по суті, що має бути віднесена до виключної компетенції судових органів [6, с. 180].

Крім зазначеного вище, важливо відзначити, що в практиці правоохоронних органів часто виникають випадки зловживання процесуальними правилами, які полягають у тому, що слідчий за згодою прокурора оголошує особу підозрюваною у вчиненні менш тяжкого кримі-

нального правопорушення. Отже, виконуючи свої функції як керівник досудового розслідування, прокурор повинен докладно вивчити повідомлення про підозру, складене слідчим, та в разі виявлення фактів первинної кваліфікації за менш тяжким кримінальним правопорушенням, та після мінімального обсягу слідчих дій – різкий перекваліфікації до більш тяжкого злочину, однозначно відмовляти в погодженні таких клопотань.

Цілком обґрунтовано видається пропозиція вченого Р.Н. Гасанова про необхідність доповнити ч. 6 ст. 214 КПК України абзацом 2 такого змісту: «Прокурор, здійснюючи процесуальне керівництво в кримінальному провадженні, має право своєю постановою змінити попередню правову кваліфікацію кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність, про що він не пізніше 24-х годин із моменту прийняття такої постанови вносить відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань, а копію такої постанови надсилає слідчому, який здійснює досудове розслідування кримінального провадження» [7, с. 182, 170–171, 172–173].

На жаль, серед законів, що регламентують організацію і діяльність органів кримінальної юстиції, немає Закону України «Про досудове розслідування (слідство)». Вчені неодноразово зазначали, що саме досудове розслідування є найбільш об'ємним та складним етапом кримінального процесу [8, с. 16].

Слід звернути увагу, що Уповноважений Верховної Ради України у своїй Щорічній доповіді про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні звертає увагу на те, що заяви та повідомлення про вчинені кримінальні правопорушення органи поліції і прокуратури вносять до журналу єдиного обліку та розглядають у порядку, спеціально встановленому відомчими актами цих органів, або з посиланням на Закон України «Про звернення громадян», або ж приєднують до розпочатих кримінальних проваджень. У такий спосіб деякі слідчі та прокурори уникають цього шляхом звернення до відомчих актів або приєднання до вже розпочатих кримінальних проваджень.

З урахуванням вищезгаданого, Уповноважений Верховної Ради України рекомендує Генеральній прокуратурі України посилити нагляд за включенням інформації про кримінальні правопорушення уповноваженими особами поліції та прокуратури до ЄРДР, а також наголошує на тому, що недопустимо надсилання скарг Уповноваженому за «не включення» відомостей до ЄРДР з метою проведення перевірок відповідно до Закону України «Про звернення громадян» [9].

Отже, прокурор області аналізує стан первинного обліку та нагляду за обліком кримінальних правопорушень, а також достовірності статистичної звітності правоохоронних органів. Виявлено, що причиною недоліків при внесенні даних до ЄРДР є відсутність відомчого контролю з боку керівників слідчих підрозділів, що призводило до порушень обліково-реєстраційної дисципліни та недостовірної статистики. Крім того, у кримінальному провадженні мають місце факти зловживання процесуальними правами, які допускаються як захисниками, так і прокурорами. Одним із поширених способів зловживання процесуальними правами є подання клопотань про виклик свідків, які неможливо виконати, що призводить до відкладення слухань. Таке відкладення є проблемою кримінального провадження, оскільки може порушувати розумні строки розгляду справ.

Серед підстав відкладення судових засідань також найбільш поширеними є неприбуття прокурора або захисника без поважних причин. У близько 20% випадків причина відкладення полягає в тому, що прокурор не з'явився на засідання, хоча наявка захисників також є поширеною практикою. Іноді захисники можуть подавати клопотання

з посиланням на зайнятість у іншому процесі. Тому Уповноважений Верховної Ради України пропонує, щоб Генеральна прокуратура України проаналізувала причини неявки прокурорів на судові засідання, зробила узагальнення та запропонувала шляхи усунення цієї проблеми [9].

Одним з важливих критеріїв оцінки ефективності роботи прокурора у кримінальному провадженні є якість досудового розслідування та повнота вжитих заходів для прийняття законного та обґрунтованого рішення суду.

Науковці розглядають можливість надання учасникам кримінального процесу права подавати скарги та клопотання до органів, що проводять попереднє розслідування, у формі електронного документа, а також право на отримання відповідей у формі електронного документа. Ці зміни мають стати додатковою гарантією дотримання прав учасників кримінального процесу та сприяти процесу документування та складання процесуальних документів для посадових осіб, які розглядають та вирішують клопотання та скарги учасників кримінального процесу [7, с. 59].

Вчений Д.А. Патрелюк вважає, що введення електронного кримінального провадження є необхідним напрямом подолання багатьох проблем, пов'язаних з традиційним кримінальним провадженням, такими як застарілість, низька технологічність, бюрократія та неефективність. Основою для створення такої системи може бути використання існуючої системи Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР) з метою удосконалення і розвитку існуючих резервів для боротьби з кримінальними злочинами [10, с. 174].

Зокрема, вважаємо, необхідно впровадити електронну фіксацію усіх процесуальних рішень та юридичних фактів, інтеграцію з державними, комунальними та приватними базами даних, безконтактну електронну взаємодію між суб'єктами кримінального провадження та розробку програми для формування кримінального провадження.

Щодо переваг електронної форми кримінального провадження, вони можуть бути наступними:

- швидкість: електронне кримінальне провадження може вестися швидше, ніж паперове, оскільки документи можуть бути створені, підписані та передані в електронному вигляді;
- ефективність: електронна форма забезпечує можливість швидкого та ефективного обміну даними між різними суб'єктами кримінального провадження, зокрема поліцією, прокуратурою та судом;
- зручність: електронна форма зменшує витрати на зберігання та обробку паперових документів, що робить кримінальне провадження зручнішим для усіх залучених сторін;
- безпека: електронне кримінальне провадження може бути забезпечене високим рівнем захисту даних, що зменшує ризик їх втрати або підроблення.

Перетворення ЄРДР на сучасну систему е-провадження передбачає здійснення таких послідовних кроків: запровадження електронної фіксації усіх процесуальних рішень та юридичних фактів; рівнева (безпосередня, погоджена, санкціонована) інтеграція з державними, комунальними та окремими приватними реєстрами і базами даних з фіксацією доступу і дій уповноваженого користувача; налагодження безконтактної електронної взаємодії (безпосередньо у ЄРДР) між суб'єктами кримінального переслідування та судом при ініціюванні, узгодженні та санкціонуванні процесуальних рішень; розробка програми по формуванню кримінального провадження, яка міститиме у собі алгоритм дій з моменту початку кримінального провадження до моменту виконання вироку суду, включаючи бланки та шаблони процесуальних документів [10, с. 174].

Розглядаючи практику Європейського суду з прав людини в умовах електронного кримінального судочинства цікавим є випадок, коли ЄСПЛ постановив, що дер-

жава за певних умов може нести відповідальність за «не введення» засобів електронного правосуддя. Зокрема, ЄСПЛ виніс рішення проти Словаччини з приводу «не створення інфраструктури для подачі заяв за допомогою електронних процедур». У цьому рішенні ЄСПЛ встановлено, що якщо подача заяви в електронному вигляді необхідна в силу об'єктивних обставин, нав'язане державою обмеження може призвести до порушення ст. 6 (1) Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, фундаментального права на доступ до правосуддя та права на справедливий судовий розгляд. Встановлено, що держава своєю поведінкою непропорційно обмежила право заявника представити свою справу в суді ефективним чином [11].

Така швидка реакція на зміни у кримінальному процесуальному законодавстві допомагає вчасно реагувати на динамічні процеси сучасного світу, що можуть бути визначені як на рівні окремих процедур (наприклад, допит), так і на рівні принципу процесу (наприклад, обмеження доступу ув'язнених до Інтернету вже може вважатися порушенням прав людини [12]).

У контексті нашого дослідження розглянемо проблеми визначення ефективності діяльності прокурора в кримінальному процесі. Вирішення завдання щодо визначення загального критерію оцінки ефективності функціонування прокуратури ускладнено такими чинниками:

- визначити величину ефективності прокурорської діяльності в чистому вигляді не видається можливим, оскільки кінцевий результат праці є наслідком діяльності, як правило, не одного працівника, а цілого колективу;
- досягнення запланованого результату прокуратури не завжди перебуває під безпосереднім контролем того підрозділу або особи, ефективність роботи якого підлягає оцінюванню;
- прокурорська діяльність за своєю суттю є розумовою працею (полягає у відтворенні знань, інформації, правових позицій), яка не підлягає звичайному кількісному виміру і не виробляє чогось такого, що само собою ефективне;
- ефективність прокурорської діяльності складається з різноякісних техніко-юридичних, соціально-економічних, соціально-правових та інших результатів, які найчастіше взагалі не піддаються звичайній кількісній оцінці;
- ефективність функціонування цього інституту втілюється не тільки в досягненні запланованого результату, але й у вигляді ідей, позитивного досвіду правозастосування, які можуть бути неодноразово використані, що також ускладнює оцінку [13, с. 77–78].

Наведемо думку науковця О.Ф. Смирнова, яка відображає погляд на питання ефективності організації та діяльності прокуратури через систему результатів, що дозволяє оцінити її роботу на різних рівнях. Головним результатом, на думку вченого, повинен бути стан законності та правопорядку, що є одним з основних завдань прокуратури. Функціональні показники виявлення порушень закону та реагування на них також є важливими, оскільки вони дозволяють прокуратурі ефективно боротися з порушеннями закону. Допоміжні умови створюються для досягнення головного та функціонального результатів і також є важливим елементом ефективної роботи прокуратури [14, с. 284]. А отже, це свідчить про необхідність комплексного підходу до оцінки роботи прокуратури, що ґрунтується на різних критеріях та результативності її діяльності.

Ряд вчених пропонують у сфері прокурорської діяльності застосовувати загальноприйняті критерії оцінки, що розроблені в рамках теорії управління, серед яких виділяють: загально-організаційні та спеціалізовані; кількісні та якісні; об'єктивні та суб'єктивні; інтегральні та прості. Вони наголошують, що формальність кількісного критерію є очевидною, оскільки будь-які найдосконаліші форми статистичних звітів ніколи не дадуть вичерпної інформа-

ції про своєчасність та правильність виконаної роботи, про професіоналізм працівників та вагомість досягнутого результату. Кількісні показники повинні існувати лише як статистичні матеріали для проведення аналітичних досліджень [15, с. 25, 27].

Іншої позиції дотримується Ю.Є. Винокуров, який з цього приводу вказує, що безпосередніми вимірювачами ефективності є показники, які виражаються в конкретних цифрах. На його думку, ефективність прокурорської діяльності доцільно визначати за допомогою порівняльної таблиці контрольних показників з урахуванням закономірності, яка полягає у тому, що зменшення числа контрольних показників спрощує процес визначення ефективності, але знижує його точність [16, с. 393–394].

На сьогодні на законодавчому рівні не визначено чітких нормативно-правових підстав для оцінювання діяльності прокуратури. Тому є доцільним закріпити загальні положення оцінювання ефективності прокуратури у профільному законодавчому акті – Законі України «Про прокуратуру». Це є важливим кроком на шляху до відкритості, об'єктивності та гласності діяльності прокуратури, оскільки відкрита та доступна система оцінювання є важливим фактором. Крім того, закон має вищу юридичну силу порівняно з підзаконними актами та є доступним для загального ознайомлення громадськості.

Деякі науковці звертають увагу на цю проблему та пропонують створити спеціальне Положення, яке міститиме основні принципи визначення критеріїв роботи прокурорських працівників, а також механізм обліку показників, за якими буде оцінюватися ефективність роботи окремого працівника чи структури [15, с. 29].

Для підвищення ефективності діяльності прокурора в кримінальному процесі важливим аспектом є відновлення класних чинів для працівників органів прокуратури. Цей крок стимулюватиме прокурорів ефективніше виконувати свої професійні обов'язки, оскільки класний чин символізує їх професійний ріст та досвід у роботі в органах прокуратури. Як правило, присвоєння класного чину прокурорам повинно залежати від займаної посади, стажу роботи та ділових якостей.

Для ефективного контролю за дотриманням законів в органах, які займаються оперативно-розшуковою діяльністю, дізнанням та досудовим слідством, та для координації боротьби зі злочинністю, прокуратура має мати інформацію про злочинність, її стан та динаміку, а також про діяльність розслідувальних органів. Тому прокуратурі необхідно мати функцію обліку злочинів та створити єдину, незалежну від відомчої приналежності статистичну звітність щодо боротьби зі злочинністю.

Подібна база даних дозволить прокуратурі здійснювати ефективний контроль за здійсненням оперативно-розшукових заходів, дізнання та досудового слідства, а також координацію діяльності з іншими відомствами, зокрема з поліцією та службами безпеки. База даних має

містити не тільки статистичні дані, а й інформацію про конкретні справи, що знаходяться на різних стадіях розслідування та судочинства, що забезпечить взаємодію між прокуратурою та іншими відомствами в реальному часі [17, с. 195].

Така база даних може бути створена на основі сучасних інформаційних технологій, що дозволять автоматизувати процес обліку злочинів та їх розслідування. Окрім того, така система може бути інтегрована з системами інших відомств, що дозволить покращити взаємодію між ними та забезпечити взаємний обмін інформацією.

Отже, створення єдиної бази даних щодо боротьби зі злочинністю є важливим елементом підвищення ефективності діяльності прокуратури, який дозволить забезпечити більш ефективний контроль за здійсненням оперативно-розшукових заходів, дізнання та досудового слідства, а також покращити взаємодію між відомствами.

О.А. Кожевников пропонує створити в Офісі Генерального прокурора управління, на яке б покладалося формування системи правової статистики (накопичення, ведення і обробки правової статистичної інформації), ведення спеціальних обліків (крім оперативних та відомчих), здійснення інформаційно-аналітичної діяльності у сфері правої статистики та спеціальних обліків (за винятком оперативних і відомчих). В обласних прокуратурах також слід створити підрозділи, на які б покладалася функція ведення правової статистики і спеціальних обліків [18, с. 23, 172–173]. У цьому контексті цілком погоджуємося з думкою вченого А.В. Мовчана проте, що досліджуючи конфлікти у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення оперативно-розшукової діяльності слід зазначити, що діяльність правоохоронних органів незастрахована від помилок, некомпетентності, відсутності спеціальних знань та навичок, перевищення службових повноважень, можуть виникнути інформаційно-правові конфлікти не тільки між особою (фізичною чи юридичною) та правоохоронними органами, а й між окремими правоохоронними та правозастосовними органами, наприклад, між органами адвокатури та слідства, між органами прокуратури та адвокатури [19, с. 202].

Висновки. Із проведеного дослідження видається, що однією з правильних стратегій щодо реформування діяльності прокуратури як державного органу є прагнення законодавця звузити акценти в роботі цього органу, зводячи його завдання до підтримання державного обвинувачення, процесуального керівництва, а також судового представництва інтересів держави у виняткових випадках. Оптимізація завдань прокуратури полягає у вилученні функції нагляду за додержанням і застосуванням законів та наданні пріоритету функціям, які забезпечують правозахисну спрямованість у діяльності прокуратури. Така стратегія базується на теоретичних підходах, що вважаються доцільними та можливими для реалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вакарова О.В. Конституційно-правовий статус правоохоронних органів: сучасні підходи: дис. канд. юрид. наук: 12.00.02. Ужгород, 2019. 260 с.
2. Козьяков І.М. Методологічні аспекти організації прокурорської діяльності на сучасному етапі. *Вісник прокуратури*. 2015. Вип. 7. С. 23–33.
3. Крюков В.Ф. Уголовное преследование в судебном производстве: уголовно-процессуальные и надзорные аспекты деятельности прокурора: монография. Курск, 2010. 412 с.
4. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к-96/ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
5. Карпунцов В.В. Процесуальна компетенція органів прокуратури України: адміністративно-правовий аспект: монографія. Київ: Логос, 2018. 376 с.
6. Колеснік Г.Р. Функціональне призначення нагляду і контролю у досудовому розслідуванні: дис. канд. юрид. наук: 12.00.09; Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. Харків, 2018. 224 с.
7. Гасанов Р.Н. Здійснення повноважень прокурором в частині проведення слідчих (розшукових) дій: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09; Одес. держ. ун-т внутр. справ. Одеса, 2017. 251 с.
8. Андрусак В.Б. Функції органів досудового слідства в кримінальному процесі України: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2011. 20 с.

9. Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні 2018 р. URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/SHCHorichna-dopovid-Uповnovazhenogo-Verhovnoi-Radi-Ukraini-z-prav-lyudini-pro-stan-doderzhannya-ta-zahistu-prav-i-svobod-lyudini-i-gromadyanina-v-Ukraini/>
10. Патрелюк Д. А. Електронне кримінальне провадження як напрям подолання протидії кримінальному переслідуванню. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2018. № 15. С. 167–177.
11. E-tools for criminal case management within selected EU Member States / Center for the Study of Democracy. 215 p. URL: <https://www.files.ethz.ch/isn/142038/FULL.pdf>
12. Case of Kalda v. Estonia. Judgment of the European Court of Human Rights. Application no. 17429/10. 19.01.2016. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/Judgment%20Kalda%20v.%20Estonia%20-%20prisoner's%20access%20to%20Internet%20websites%20containing%20legal%20information.pdf>
13. Серета В. О. Проблеми підвищення ефективності діяльності прокурора з підтримання державного обвинувачення в суді: дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.10. Харків, 2005. 233 с.
14. Смирнов А. Ф. К вопросу о критериях оценки организации и деятельности органов прокуратуры. Актуальные проблемы формирования правового государства: краткие тезисы докладов и научных сообщений республиканской научной конференции, 24–26 октября 1990 г., Харьков: Изд-во Харьк. юрид. ин-та, 1990. С. 284–285.
15. Мудров А. М., Крючкова О. А. Критерії оцінки діяльності працівників прокуратури (теоретичний аспект та сучасний підхід). *Вісник прокуратури*. 2011. № 8 (122). С. 23–29.
16. Винокуров Ю. Е. Прокурорский надзор: Учебник / под общ. ред. Ю. Е. Винокурова. 6-е изд., перераб. и доп. Москва: Высшее образование, 2005. 460 с.
17. Шульган І. І. Нові завдання прокуратури України в процесі становлення національного законодавства. *Право і суспільство*. 2016. № 5. С. 85–89.
18. Кожевников О. А. Участие прокурора в досудебных стадиях уголовного судопроизводства: монография. Екатеринбург: Издательский дом «Уральская государственная юридическая академия», 2007. 180 с.
19. Мовчан А. В. Інформаційно-аналітична робота в оперативно-розшуковій діяльності Національної поліції: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 244 с.